คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ได้แจ้งผลการประชุมคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ในการประชุมครั้งที่ 2/2562 เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2562 โดยมีนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) เป็นประธาน มีมติเห็นชอบนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (พ.ศ. 2561 - 2565) ฉบับทบทวน แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 แนวทางการกำหนดกรอบการจัดสรรงบพัฒนากลุ่มจังหวัด และกรอบระยะเวลาการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จึงได้ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมและทบทวนแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561 -2565) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ระหว่างวันที่ 11 - 13 กันยายน 2562 โดยยึดยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทิศทางการพัฒนาภาคยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม แผนแม่บทจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และมุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วน (ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา) เพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด ฯ ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ฯ สามารถขับเคลื่อนไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งเป็นการแก้ไขปัญหาร่วมกันของกลุ่มจังหวัด ให้เหมาะสมกับโอกาสและศักยภาพของกลุ่มจังหวัด และนำไปสู่การกระตุ้นให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนและสร้างรายได้ให้กลุ่มจังหวัด

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561 – 2565) ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. 2564 ฉบับนี้ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในคราวประชุม ครั้งที่ 10/2560 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2562 โดยสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

<u>ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์</u> (Strategies Position)

1) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

2) เป็นแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์ไหมระดับประเทศ

3) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม เชิงนิเวศน์ การกีฬาที่มีชื่อเสียง

4) เป็นประตูสู่อีสาน และเชื่อมโยงการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

/เป้าหมายการพัฒนา...

<u>เป้าหมายการพัฒนา</u>

ศูนย์กลางของเกษตรอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ไหม ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม และสังคมเป็นสุข

<u>ประเด็นการพัฒนา</u> (Strategies Issues) รวม 3 ประเด็น คือ

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมและแปรรูป
ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม
ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561 – 2565) ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. 2564 ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการบูรณาการ แผนงาน/โครงการ เพื่อแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด ฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ต่อไป

คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
23 ธันวาคม 2562

สารบัญ

หน้า

คำนำ ก

สารบัญ ค

1. ข้อมูลเพื่อการพัฒนา

1.1 ด้านกายภาพ 1

1) ด้านกายภาพ 3

2) ด้านประชากร 9

3) ด้านการปกครอง 15

4) จุดผ่านแดน ไทย – กัมพูชา 15

5) โครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงบริการ 16

6) ด้านพลังงาน 21

7) บริการพื้นฐานด้านสังคม 23

8) ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ (ป่าไม้ ดิน น้ำ) 24

9) ด้านการท่องเที่ยว 26

1.2 ด้านเศรษฐกิจ 33

1) ภาวะเศรษฐกิจไทย ประจำปี พ.ศ. 2561 35

2) ภาพรวมเศรษฐกิจกลุ่มจังหวัดฯ ในปี พ.ศ. 2560 38

3) ภาคเกษตร 43

(1) มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคการเกษตร 43

(2) เนื้อที่การเกษตร 44

(3) การประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม 46

(4) ชลประทาน 47

(5) ผลผลิตหลักของภาคเกษตร 49

(6) สหกรณ์การเกษตรและสมาชิก 63

(7) รายได้/หนี้สิน ของเกษตรกร 63

(8) ผลิตภัณฑ์ไหม 66

4) ด้านอุตสาหกรรม/วิสาหกิจ 67

(1) มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรม 67

(2) แนวโน้มการลงทุนภาคอุตสาหกรรม 68

(3) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม 72

(4) อุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด 73

(5) ด้านผลิตภาพแรงงาน 75

(6) วิสาหกิจ 77

5) ด้านการค้า 80

หน้า

(1) มูลค่าการส่งออกสินค้า และการค้าชายแดน 80
(2) สินค้า OTOP 86
6) ด้านท่องเที่ยว 90
1.3 ด้านสังคมและความมั่นคง 95
1) ด้านสังคม 97
(1) โครงสร้างประชากร 97
(2) การทำงาน 98
(3) การศึกษา 100
(4) รายได้/รายจ่ายภาคครัวเรือน 102
(5) เส้นความยากจน และความเหลื่อมล้ำ 109
(6) การสาธารณสุข 113
(7) การเข้าถึงบริการสาธารณะ และข่าวสารเทคโนโลยี 119
(8) บริการชุมชน 121
2) ด้านความมั่นคง 122
(1) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 122
(2) ปัญหายาเสพติด 125
(3) ปัญหาอุบัติภัยบนท้องถนน 126
1.4 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 129
1) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ 131
2) ด้านภัยธรรมชาติ 135
3) ด้านสิ่งแวดล้อม 137
1.5 ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ 145
1.6 ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหากลุ่มจังหวัดในช่วงที่ผ่านมา 153
(1) ตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดฯ 155
(2) การวัดระดับการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 199
(3) ผลการเบิกจ่ายโครงการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 201
2. ประเด็นการพัฒนากลุ่มจังหวัด
2.1 บทวิเคราะห์ 205
- แนวโน้มขนาดใหญ่ (Mega Trend) / กระแสโลก 207
- ปัจจัยที่มีผลกระทบด้านบวก - ด้านลบ ต่อการลงทุนทางเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม 210
- ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนแม่บท กระทรวง นโยบายรัฐบาล 211

หน้า

- แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) 225
- SWOT การวิเคราะห์โอกาสและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 226
- การวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับปัจจัยภายในและภายนอก 228
- สรุปประเด็นสำคัญจากนโยบายและแผนงาน ต่อการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด 229
- ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตร การค้า การลงทุน 231
- ประเด็นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม 232
- ประเด็นการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต 233
- แผนที่ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 Strategy Map 235
- จุดเน้นการพัฒนาที่กลุ่มจังหวัดควรให้ความสำคัญ 241

2.2 สรุปข้อมูลแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 243

Unique Position และตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ 245

ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategies Position) 246

เป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 5 ปี 247

พันธกิจ (Mission) 248

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายของการพัฒนากลุ่มจังหวัด 248

ประเด็นการพัฒนา 249

3. แบบ กจ.1 253
4. บัญชีรายการชุดโครงการ 262
5. แบบ กจ.1-1 283

โครงการพัฒนานวัตกรรมเกษตรและอาหารปลอดภัย กลุ่มนครชัยบุรินทร์ 285

โครงการยกระดับขีดความสามารถการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม 311

โครงการยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัยนครชัยบุรินทร์ 343

ภาคผนวก ก 361

ภาคผนวก ข 365